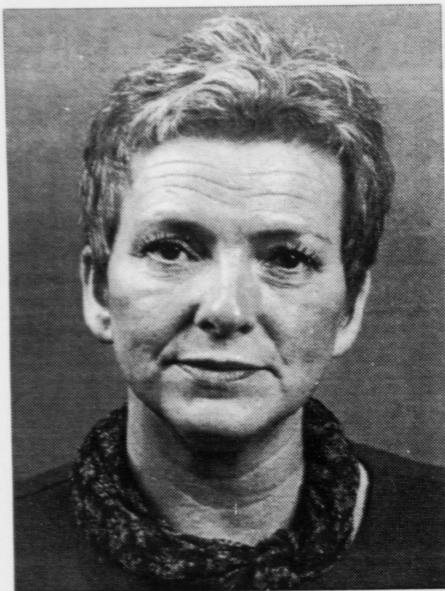

Katrin Dahl Jakobsen, nýggjur tinglimur:

Óvart á meg

– Hevði ikki roknað við at verði vald, sigur nýggi tinglimurin hjá Javnaðarflokkinum í Suðurstreymoy, Katrin D. Jakobsen

TURID KJØLBRO

Við 167 persónligum atkvøðum varð Katrin Dahl Jakobsen úr Havn vald inn á ting fyri Javnaðarflokkin.

– Tað kom óvart á meg, tí hetta er fyrstu ferð eg havi verið virkin innanflokks, er hetta ein spildurnýggj verð, sigur Katrin, sum arbeiðir sum lærari í Eysturskúlanum.

Í valstríðnum hevur Katrin serliga lagt dent á trupulleikarnar á barnansingarøkinum, og á eldrarøktina, sum hon sigur er í eini kreppu. Men at hon er útbúgvin sum lærari speglar eisini hjartamál hennara, og eitt teirra er barnamentanin, sum ongantíð hevur fingið høga raðfesting í Føroyum.

– Tað er serliga innan fólkskúlan, eg kundi hugsað mær, at barnamentanin verður tengt at. Vit hava musikkskúlan og eg ímyndi mær, at hann kann taka sær av øðrum skapandi við børnum og ungum. Barnamentan er bæði tonleikur og sangur, sjónleikur, list og bókmentir og eg vildi ynskt, at vit kundu fingið hesi viðurskipti inn í skúlan, sigur Katrin D. Jakobsen.

– Ítróttin er serliga frammi og hon er ógvuliga fjórðingarmikil, men sum lærari siggi eg so nógvur aðrar dygdir hjá børnum, sum vit eiga at leggja dent á. Tað ber sum er ikki til at menna tær rættluga, tí andin er ikki til tað.

– Fólkskúlin eigur at fáa hægri raðfesting. Miðnámsútbúgvingarnar hava verið nógv frammi og stórir dentur er lagdur á tær, men fólkskúlin er dottin burtur

ímillum. Vit hava fingið nýggja fólkskúlalóg, men okkum vantar eftirútbúgving av lærarum. Lógar verða settar í gildi, men restin fylgir ikki nóg væl við, sigur Katrin D. Jakobsen.

Kvinnur ov varnar

Í løgtinginum sita nú fyra kvinnur av 32 tinglimum, ein færri enn seinast.

– Tað er keðiligt, at kvinnurnar eru so fámentar. Vit áttu at verið fleiri og satt at siga hevði eg væntað, at gongdin var hinvegin. Tað kann vera tí konufólk halda seg aftur, tí prátið hevur í so stóran mun snúð seg um vinnulív. Konufólk halda, at tær skulu halda seg til tey bleytu málini, men tað er tvælt. Kvinnur eru ov varnar og trúgvja ikki at tær duga líka væl. Kanska hugsa tær ov lítið um, hvussu umráðandi tað er, at man hevur eina breiða fjøld. Viðurskiptini mugu gerast soleiðis, at tað ber til hjá kvinnum at vera við. Umsorganarøkið hevur altið hingið á kvinnum og tað siggja vit aftur.

Thesum døgum siggja vit, at pengar verða játtaðir til at veita foreldrum pengar at ganga heima hjá børnum sínum?

– Tað er óheppið, tí tað kann føra við sær, at konufólk verða hildin heima. Tað fær ikki fleiri konufólk út í samfelagið. Vit mugu spyrja okkum sjálv, hvat fyri samfelag vit vilja hava. Vilja vit hava konufólkini við at mynda samfelagið, so mugu vit leggja viðurskiptini soleiðis til rættis, at tað ber til og ikki rinda teimum pengar fyri at halda seg heima, sigur Katrin Dahl Jakobsen.

Inga Ellingsgaard, forkvinna í Kvinnufelagnum í Havn:

Vónbrot, at so fáar kvinnur vórðu valdar

– Tá ið tíðirnar eru ringar kunnu kvinnur brúkast til at rudda upp og vaska, men ikki í tíðum, tá ið tað gongur væl. Samfelagið hevði verið nógv óðrvísi um fleiri kvinnur vóru á tingi. Málini høvdu verið raðfest á heilt annan máta – fyri ikki at tosa um pengarnir, sigur Inga Ellingsgaard, forkvinna í Kvinnufelagnum í Havn í viðmerking til, at so fáar kvinnur vórðu valdar inn á ting hesa ferð

TURID KJØLBRO

Rákið alla aðra staðni og serliga í Norðurlondum er, at fleiri og fleiri kvinnur verða valdar á ting. Hóast nógv fleiri mannfólk vórðu uppstillað til Fólkatingsvalið í Danmark herfyri, varð fimta hvør uppstillað kvinna vald, meðan áttandi hvør maður varð valdur. Hetta rákið letur ikki til at hava nomið við Føroyar, tí bert fyra kvinnur sita nú á lögtingi.

– Tað er eitt stórt vónbrot, at fleiri kvinnur ikki vórðu valdar. Eg havi ringt við at skilja, hví tað er so. Vit eru aftur úr á nógvum økjum, men gongur tað við hesi ferðini, er ikki stór vón fyri framan. Eg hevði vónað, at kvinnur komu longri fram og at tær hugsaðu meiri kvinnuligt. Kvinnur mugu taka seg saman. Kanska hongur tað saman við tí, at eitt land sum er so lítið sjálvbjargið sum okkara, at kvinnur av tí sama eru so lítið sjálvbjargnar, sigur Inga Ellingsgaard.

– Eg dugi ikki at siggja, at evnini, sum hava verið frammi í valstríðnum,

hava verið ein forðing fyri, at fleiri kvinnur vórðu valdar. Tær hava verið við, men tær eru nógv færri enn menninir. Og tað eru altíð menninir, sum verða fokuseraðir. At tosa um størri sjálvræði forðar ikki kvinnum at vera við. Vit hava líka góðar fyrirteytir at tosa um tað sum um alt annað. Vit skulu bara halda okkum framat. Tað hevur eisini nakað at gera við, at politikkur og alt í samfelagnum er tengt at nøkrum viðurskiptum, sum er gjørt av monnum. Uttan mun til, hvar tú fert, so hava menninir sett treytirnar. Og tað er kanska ikki tær treytirnar sum tiltala kvinnur.

Skulu kvinnur so ikki bara fylgja við og gera líka sum menn?

– Nei, avgjört ikki. Skulu vit hava eitt betri samfelag skulu vit skapa okkara egnu fyrirteytir, og tí hevði eg vónað, at fleiri kvinnur komu inn. Tað er trupult at broyta nakað, um kvinnurnar eru so fáar. Tær bjóða seg fram í øllum flokkum og tí er tað umráðandi hjá kvinnum at velja kvinnur.

Vantandi álít

Valúrslitið vísir, at kvinnur velja menn. Hava kvinnur ikki álít á kvinnum?

– Tað dugi eg ikki at siga, men tað havi eg so avgjört. Nakrar hava klárað seg væl í valstríðnum, ikki allar, tí so hevði úrslitið verið óðrvísi, sigur Inga Ellingsgaard.

Til seinasta lögtingsval heitti Kvinnusamfylkingin á allar kvinnur í Føroyum um at velja kvinnur.

– Valtølini eftir lögtingsvalið í 1994 vísu, at kvinnur fingið væl fleiri atkvøður enn til undanfarna val. Sjálvstýriskvinnurnar loftaðu beinvegin teirri áheitanini og komu út við einum blaði. Tað hjálpti væl, men hesa ferð var ikki semja um at gera eitt slíkt tiltak tvørpólitið. Myndin hevði ivaleyst sæð óðrvísi út. Vit siggja, hvussu Jóannes Eidesgaard er borin fram í sínum flokki og tað er at gera mismun at taka eitt valevni so nóg fram. Ein flokkur nýtist ikki at missa nakað um eitt konufólk verður tikið meiri fram.

– Kvinnur mugu verða

meiri tilvitaður um tað, at tær eru kvinnur og at tær eiga at stuðla kvinnum. Vil man hava broytingar mugu fleiri kvinnur koma til og eg trúgvi, at vit fingi eitt nógv betri samfelag um so var.

– Vit skulu gleðast um tær sum eru komnar inn og kanska stendur onkur kvinna so frammalaga, at hon kemur inn í landsstýrið, sum nú verður skipað.

– Hvussu tað politiska arbeiðið verður skipað í teim ymsu flokkunum veit eg ikki. Men tað sýnist sum man roynir at pynta vallistan upp undir val við kvinnum. Flokkarnir kundu tilvitað arbeiðt miðvisari við, at fingið fleiri kvinnur við. Tað er mikið heppið við nógvum kvinnum í ringum tíðum, tí tá kunnu tær brúkast til at rudda upp og vaska, men ikki í tíðum, tá ið tað gongur væl. Samfelagið hevði verið nógv óðrvísi um nógv fleiri kvinnur vóru í tinginum. Málini høvdu verið raðfest á heilt annan máta fyri ikki at tosa um pengarnar, sigur Inga Ellingsgaard, forkvinna í Kvinnufelagnum í Havn.

Lasse Klein, fyrrv. tinglimur:

Verri enn roknað við

– Fjølmiðlarnir hava stýrt valstríðnum og hava lagt dent á nøkur ávís mál. Vit hava ikki megnað at fylgt nóg væl við, sigur Lasse Klein, sum nú eftir 14 ár í politikki, er fallin

TURID KJØLBRO

Bjartskynið hjá Kristiliga Fólksflokkinum helt ikki. Flokkurin var í fleiri veljarakanningum spáður lítil og onga framtíð, men kortini var Lasse Klein, tinglimur fyri flokkin, bjartskýgdur til tað síðsta.

– Hóast vit høvdu roknað vit eini afturgongd um nærum alt landið, gekk væl verri enn væntað. Í Norðoyggjum hevði eg væntað eina framgongd. A kommunuvalinum fyri tveimur árum síðani fingi vit ein mann valdan og tað var um reppið, at vit fingi tann næsta. Bjartskynið byggi eg uppá, at vit hava eitt sterkt felag í Norðoyggjum, men tað hevur eftir øllum at døma ikki verið nóg mikið, sigur

Lasse Klein.

– Orsøkin til, at vit ikki komu inn um tingáttina kann vera, at fjølmiðlarnir í ov stóran mun hava stýrt orðaskiftinum og hava valt nøkur serstøk evni út. Teir hava í stóran mun lagt politikarum orð í munnin, skilt á tann hátt, at teir hava sett spurningarnar soleiðis, at valevni ikki hava havt aðrar møguleikar enn at svara jú og nei. Eg trúgvi, at tað framvegis er brúk fyri smáum flokkum, men orsakad av fjølmiðlastýringini endaði tað sum tað gjørdi. Fjølmiðlarnir hava víst á nøkur mál sum tey týðningarmestu. Høvdu teir hinvegin fokuserað uppá nøkur mál, sum vit standa fyri, so var flokkurin til enn. Tað er ikki fyri at lasta

fjølmiðlarnar, slíkt hendir eisini aðra staðni.

– Teir smáu flokkarnir hava ikki gjørt nóg væl vart við seg í málinum um ríkisrættarlugu støðu okkara. Nú kunnu vit so siga, at vit áttu at tikið eina greiðari støðu.

Ert tú liðugur í politikki nú?

– Eg kann bara ásanna, at eg havi ikki fingið undirtøku og at eg ikki longur eru tingmaður. Veljarin hevur talað og tað er einki meir at gera við tað. Tað politiska stíðið undir flokkinum er burtur og eg fari ikki at taka stig til at endurreisa flokkin, sigur Lasse Klein, sum hevur verið virkin politikari í 14 ár.

